

LUTHEROVA DEKÁDA 2013

Viera a skutky

8. Na čo nesmieme zabúdať pri konaní dobrých skutkov? (Dobré skutky sú ovocím viery a nie zásluhou pre spasenie)

"Keď Syn človeka príde vo svojej sláve a všetci anjeli s Ním, posadí sa vtedy na trón svojej slávy. I zhromaždia sa pred Neho všetky národy; a oddelí ich, ako pastier oddeľuje ovce od kozlov, a postaví si ovce sprava, kozlov však zľava. Vtedy povie Kráľ tým na pravici: Podďte, požehnaní môjho Otca, prijmite ako dedičstvo kráľovstvo, ktoré vám je pripravené od stvorenia sveta. Lebo hladný som bol, a dali ste mi jesť; bol som smädný, a dali ste mi piť; prišiel som ako cudzinec, a prijali ste ma; bol som nahý, a zaodeli ste ma; bol som nemocný, a navštívili ste ma; bol som vo väzení, a prišli ste ku mne. Odpovedia Mu spravodliví: Pane, kedy sme Ťa videli hladného, a nasýtili sme Ťa, alebo smädného, a napojili sme Ťa? a kedy sme Ťa videli ako cudzinca, a prijali sme Ťa? Alebo nahého, a zaodeli sme Ťa? A kedy sme Ťa videli chorého alebo vo väzení, a prišli sme k Tebe? Odpovie im Kráľ: Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili. Potom povie aj tým na ľavici: Odídte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, pripraveného diablu a jeho anjelom. Lebo hladný som bol, a nedali ste mi jesť; bol som smädný, a nedali ste mi piť; prišiel som ako cudzinec, a neprijali ste ma; bol som nemocný a vo väzení, a nenavštívili ste ma. Vtedy odvetia aj títo: Pane, kedy sme Ťa videli hladného alebo smädného, alebo ako cudzinca alebo nahého, alebo nemocného alebo vo väzení, a neposlúžili sme Ti? Vtedy odpovie im: Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, mne ste neurobili! I pôjdu títo do večného trápenia, ale spravodliví do večného života."

(Mt 25, 31 – 46)

Pán Ježiš v 25. kapitole Matúšovho evanjelia hovorí, že **na poslednom súde bude Syn človeka súdiť národy podľa toho, ako konali dobré skutky**. Tento biblický text v nás vyvoláva mnohé otázky, obzvlášť v spojení so 4. článkom Augsburgského vyznania, v ktorom sa hovorí o ospravedlnení. Okrem iného sa tam spomína, že odpustenie hriechov a ospravedlnenie pred Bohom nemôžeme dosiahnuť svojimi zásluhami a skutkami, ale jedine z milosti pre Krista vierou. Podľa slov evanjelistu Matúša sú to pre Syna človeka práve skutky, na základe ktorých pri poslednom súde oddelí národy, ako pastier oddeľuje ovce od kozlov. „Lebo hladný som bol, a nedali ste mi jesť; bol som smädný, a nedali ste mi piť; prišiel som ako cudzinec, a neprijali ste ma; bol som nemocný a vo väzení, a nenavštívili ste ma“ – toto oznamuje Kráľ tým, ktorí pôjdu do večného trápenia. Sú to teda práve skutky, ktorými si môžeme zaslúžiť večný život?

Tieto slová Pána Ježiša o poslednom súde v 25. kapitole Evanjelia podľa Matúša majú charakter poslednej dlhšej reči. Od 26. kapitoly začne evanjelista rozprávať o udalostiach spojených s Kristovým utrpením. Tieto slová o súde sú teda poslednou možnosťou, keď Pán Ježiš môže voľne kázať svojim učeníkom. **Jeho posledná dlhšia reč pred začiatkom cesty ku krížu je oslovením a výzvou k svojim nasledovníkom**: Naplňte svoje životy dobrými skutkami, lebo pred Bohom sa na konci vekov budete musieť zodpovedať za to, ako ste žili! Ste zodpovední za svoje skutky. To, čo konáte, je dôležité. Skutky sú dôležité! Ako hovorí apoštol Pavel v 2. liste Korintským 5, 10: „Všetci totiž musíme sa ukázať pred súdnou stolicou Kristovou“.

Ospravedlnenie z milosti nevyklučuje súd podľa skutkov. Nová zmluva o tom svedčí na viacerých miestach (R 2, 6 – 10; 1K 4, 5; 2K 5, 10; G 5, 21; Ef 5, 5 1Pt 1, 17 a ďalšie). Ospravedlnenie pred Bohom neznamená ospravedlnenie na základe nedostatku dôkazov. Práve naopak. Súd podľa skutkov nás usvedčuje z hriechu a vynáša na svetlo množstvo našich vín. Moc hriechu sa nezľahčuje a skutky zla nemôžeme zakryť a poprieť. Nemôžeme uviesť nijaké poľahčujúce okolnosti pred Božou súdnou stolicou. Až keď uznáme svoje hriechy, vtedy pochopíme veľkoleposť ospravedlnenia a význam milosti – milosti pre hriešnikov. Skutočné omilostenie a odpustenie hriechov môže prísť až tam, kde došlo k skutočnému odsúdeniu hriechov.

Preto Pán Ježiš krátko apeluje na svojich učeníkov: Naplňte svoje životy dobrými skutkami, lebo súd pred Bohom je skutočný.

Ten istý Kristus, ktorý hovorí o súde a ktorý bude súdiť národy, však hneď po tejto výzve nastupuje cestu utrpenia a kríža za hriešnikov. To je zvesť evanjelia, ktorá nám znie. Hriech a súd nad hriešnikom je skutočný, no rovnako skutočná je milosť a odpustenie hriechov pre Ježiša Krista. **Budúci Sudca týchto hriešnikov a nebeský Kráľ je ochotný za týchto hriešnikov trpieť a zomrieť.**

Kristus tu nehľadá na seba, ale hľadá na iných. Preto sa pozrime lepšie a pozornejšie na skutky, ktoré Pán Ježiš vo svojej reči spomína: „Lebo hladný som bol, a dali ste mi jesť; bol som smädný, a dali ste mi piť; prišiel som ako cudzinec, a prijali ste ma; bol som nahý, a zaodeli ste ma; bol som nemocný, a navštívili ste ma; bol som vo väzení, a prišli ste ku mne.“ To nie sú skutky, ktoré hľadajú na seba a svoj prospech. **To sú skutky, ktoré sa pozerajú na toho druhého, na nášho blízkeho a jeho blaho.** Sú to skutky milosrdenstva. Tí, ktorí ich konajú, ani nevedia, že ich konajú, lebo sa tak deje prirodzene a neodplatne. Sú to skutky, ktoré sa konajú na Kristovi, hoci to títo ľudia ani netušia. „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili,“ hovorí Ježiš. Nejde tu teda o skutky, ale o Krista.

V aule Evanjelickej bohosloveckej fakulty v Bratislave sa na oltári nachádza neuendettelsauský „Križ života“, ktorý je darom diakonického strediska z Neuendettelsau v Nemecku. Na tomto drevenom kríži sú na zvislom ramene vyryté výjavy práve z 25. kapitoly Evanjelia podľa Matúša, teda skutky milosrdenstva. Nájdeme tam pomoc hladným, smädným, cudzincom, nahým, chorým, väzneným a umierajúcim. Vodorovné rameno Kristovho kríža akoby objímalo všetky tieto diela lásky a pomoci. Je to vlastne názorné vyjadrenie a vysvetlenie významu dobrých skutkov. Naše dobré skutky majú byť skutkami milosrdenstva k našim blízkym. Sú skutkami, ktoré konáme na Kristovi. Sú odpoveďou na Jeho veľký skutok milosrdenstva v Jeho kríži, ktorým sa nám dostalo milosti a odpustenia hriechov. **Naše dobré skutky nie sú cestou ospravedlnenia, ale sú vyryté na základ nášho spasenia, ktorým je drevo Kristovho kríža.** Lebo veríme, že odpustenie hriechov a ospravedlnenie pred Bohom nemôžeme dosiahnuť svojimi zásluhami, skutkami a zadosťučinením, ale že odpustenie hriechov a ospravedlnenie pred Bohom dosahujeme z milosti pre Krista vierou, keď veríme, že Kristus za nás trpel a že pre Neho sa nám hriechy odpúšťajú a darúva sa nám spravodlivosť a večný život (AV, IV. článok).

ThDr. Dávid Benka, PhD.,
prodekan EBF UK